

Posamezna števila za Trst in okolice 10 vta., manj 12 vta.
Oglas trgovca in obrtnika zupa po 0 vta.; namizni, škatlovi
in obojni stališi po 0 vta.; namizni, škatlovi po 10 vta.;
in obojni stališi po 30 vta.; namizni, škatlovi po 30 vta.;
namizni po 3 vta.; namizni po 30 vta.; Oglasi strojne
terazije oddelci Edinburg. Narocila in reklamacije se pošilja
ključno na pravi Edinburg. Uprava in fiskalni oddelci se na-
lašajo v ulici, Frančiška As. 20. - Poštnežna, številka 941 00.

PRAGA, 21. dec. Češkoslovaški tiskovni urad poroča: Današnja seja narodne skupščine je bila jako mnogo-
brojno obiskana. Prišli so vsi člani skupščine. V ložah
so bili zastopniki entente, med drugimi tudi angleški.

francoski in italijanski častniki. Ko je narodna skupščina zagledala zavezniške zastopnike, je izbruhnil vihar navdušenja. V častniški loži je bila gospa dr. Beneševa, soproga ministra za zunanje stvari. General Piccioni se je zahvalil za ovacije, prirejene zastopnikom entente. Ob 4 uri 15 minut je vstopil predsednik Masaryk v spremstvu predsednika narodne skupščine Tomaška in članov vlade. Pozdravili so ga z dolgotrajnim, viharim ploskanjem in s klici: Živjo Masaryk! Predsednik narodne skupščine Tomašek je nato govoril navdušen govor. Zastopnik Slovačkov Janoska je pozdravil predsednika. Minister dr. Zahradnik je prečital pozdrav italijanskega ministrskega predsednika Orlando; za italijanski pozdrav se je zahvalil predsednik Tomašek. Masaryk se je ginjen zahvalil ministrskemu predsedniku in dr. Kramaru in narodni skupščini. Naposled je predsednik Tomašek prebral nastopno zaoblubo: »Obetam kot predsednik Čehoslovaške republike ob svoji časti in vesti, da bom vedno deloval za blaginjo republike in naroda in spoštoval zakone.« Masaryk je odgovoril: »Obetam! Člani narodne skupščine so se dvignili in navdušeno ploskali. Zapeli so narodno himno. Naposled je izjavil Masaryk: »Gospoda! Izvolite priti jutri ob dveh popoldne na grad, da slišite prvo poročilo predsednika.« (Viharno odobravanje.) Predsednik narodne skupščine je nato zaključil sejo.

PRAGA, 22. dec. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V velikem sprejemnem salonu avstrijskih cesarjev na praškem gradu, ki bo odslej sprejemnica ministrskega predsednika, je danes prvi predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk prečital svojo poslanico zbranim članom narodne skupščine in zastopnikom zveznih držav. Ko se je dvignil dr. Masaryk in izpregovoril prve besede, so pričeli navzoči burno ploskati in vzklikati predsedniku.

Češki Nemci in Masaryk.

DUNAJ, 22. dec. »N. W. J.« poroča iz Prage, da se je uveljavila v češkem časopisju sprjo napovedanega Masarykovega prihoda velika opravičljivost nasproti Nemcem. Nemci sami so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se je Masaryk osebno zavzel za slavnostno prireditev v nemškem gledališču v Pragi in objubil udeležbo. Poročevalec pravi dalje, da so tudi vse češke stranke brez izjeme za Masaryka, ki da je bil vsikdar pošten in dosledno pravičen. Končno pravi brzojavka: »Ako prinese Masaryk, kar se z gotovostjo pričakuje, kantonalno ustavo za Češko, potem bo imel za seboj tudi zelo znaten del Nemcev, ki so prepričani do grla sili.«

Proračun čehoslovaške države.

PRAGA, 21. dec. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V večerajšnji seji narodne skupščine je bil sprejet proračun v drugem in tretjem čitanju. Tekom debate je izrazil član narodne skupščine Horaček željo, da bi poleg čehov bili v zbornici zastopani tudi Nemci. »Narodna skupščina« je določila, da dobiva predsednik republike 20.000 kron plače na leto in reprezentacijsko doklado 20.000 kron. — Ministrski predsednik ima letne plače 20.000 kron, ministri pa po 60.000 kron.

Češki Nemci in čehoslovaška država.

CURIH, 20. dec. »Neue Zürcher Zeitung« poroča: Predsednik Masaryk je imel s sodelavcem lista »Corriere della Sera« pogovor. Predsednik je izrazil svoje prepričanje, da se bodo morebitne češko-ogrske sovražnosti iztekale za Čehe povoljno, bodisi na podlagi pravice, bodisi s silo. Ne dvomi, da zahtevajo Čehi zase tudi nemško pokrajino na Češkem. Priznal je sicer nemško večino v teh pokrajinah; utemeljeval pa je češke zahteve z dejstvom, da praška vlada ne more trpeti nemškega gosposstva niti nad delom češkega naroda. Češki Nemci se pod češko vlado ne bodo mogli pritoževati.

Vpoklic Nemcev v čehoslovaško vojaško službo.

PRAGA, 22. dec. Dunajski korespondenčni urad poroča: List »Bohemia« javlja: V Liberecu in okolici so že poklicali Nemce v čehoslovaško vojaško službo. Oprostitev, dovoljene po starem režimu, se natančno revizirajo.

Volitev v konstituanto Nemške Avstrije v februarju.

DUNAJ, 21. dec. Čehoslovaški korespondenčni urad poroča: Dopoldne je državni svet nadaljeval posvetovanje o volitvah za konstituanto. Volitve v Nemški Avstriji bodo najbrže 8. ali 16. februarja 1919.

Nova demarkacijska črta na Ogrskem.

BUDIMPESTA, 22. dec. Dunajski kor. urad poroča: Glasom poročil listov je vrhovni poveljnik ententnih čet določil novo demarkacijsko črto na severnem Ogrskem, do katere smejo prodirati čehoslovaške čete. Določil je to črto, ker se ogrska vlada in zastopniki Čehoslovaške republike nista mogla sporazumeti. Ta nova demarkacijska črta se približuje Budimpešti do 30 kilometrov in sega do Nagy Marosa, zelo obiskanega letovišča Budimpeščancev. Kakor javlja ogrski kor. urad, ogrska vlada dosedaj še ni bila uradno obveščena o tej novi določilni črti. Demarkacijsko črto določuje jasno in brez dvoma prva točka pogodbe za premirje. Ako se sedaj ta črta izpreminja, se s tem krši določbe za premirje. Ogrska vlada priznava le pogodbo za premirje in odznanja vsako drugačno enostransko in samovoljno odločevanje.

Boj Nemcev z boljševiki.

BEROLIN, 21. dec. Wolffov urad poroča o povratku nemške vzhodne armade: Reval smo izpraznili. Sovjetske čete prodirajo za velikimi armadnimi deli in se ne gmenijo za nobeno izjavo in noben dogovor. Te čete skušajo terorizirati prebivalstvo. V Ukralini so se naše čete pri Sarniju, Zitomiru, Berdičevu in Jekaterinoslavu zapletle v boj z boljševiki, ki so skušali ovirati umikanje. Naše čete so povsod zmagale. Pri Zitomiru smo uplenili 15 topov.

Bivša nemška cesarska dvojica nevarno bolna.

FRANKFURT, 22. dec. Po dunajskem korespondenčnem uradu poroča »Frankfurter Zeitung« iz Haaga: Zdravstveno stanje bivše nemške cesarice se je tako poslabšalo, da najbrže ne bo doživela Novega leta. Pred nekaj meseci jo je zadela kap. Tudi njena srčna hiba je v zadnjih razburljivih tednih, ko se je v javnosti razpravljalo, vprašanje izročitve cesarske dvojice, zelo napredovala, vsled česar se je boleznit pridružila še duševna potrtost. Tudi bivši cesar je nevarno obolel.

Za informacijo, kakšne so delavske razmere tu v Sremu, naj navedem sledeče: Dr. Petrovič v Vinkovcih bi rabil dva vozna blapca. Prosto stanovanje za vsakega in njegovo družino, eno nitro, 600 kg koruze, 400 kg pšenice, krompirja itd. in od 400 do 500 K letno. — Tu je vsega v izobilju, sicer še ne po ceni, tako n. pr. par gosi 5½ teže 52 do 60 K, mast 24 K kilogram, 8½ kg težka purana 100 kron tu na trgu itd. Toda cene rapidno padajo, vendar ne smemo misliti, da bo kmalu tako po ceni; obilica blaga je razumljiva, ker so transportne težkoče velike; blago ostaja le na mestu. — Silvester J.

Prihod srbskega bataljona v Ljubljano. V nedeljo okoli pol 8 ure zvečer je dospel v Ljubljano na lužni kolodvor bataljon 4. srbskega pešpolka pod poveljstvom majorja Pavlovića. Na peronu, kakor tudi pred kolodvorom se je zbrala množica ljudi, da pozdravi srbske junake. Na kolodvoru jih je pričakoval predsednik Narodne vlade Pogačnik ter jih pozdravil. V pozdravnem govoru je omenjal nesheta trpljenja srbske vojske za svobodo, ki je na svojem begu preko Albanije našla na Krku svoj grob, iz katerega pa je zrasla nova moč, nova sila za osvoboditev jugoslovanskega naroda. V imenu občine Ljubljanske je pozdravil srbsko vojsko podžupan dr. Triller. Obema govornikoma je odzdravil srbski polkovnik Milan Pribičević, ki je naglašal, kako so srbski vojaki s pahljivostjo zasledovali gibanje Jugoslovancev v Avstro-Ogrski. Vsi došli vojaki srbske vojske, pa naj bo kmet, delavec ali uradnik, vedo za kaj se gre. In ako nam naše meje ogražajo sovražniki, potem moramo vedeti, da bo združena naša domovina vsa le tedaj, ako bo vseh 13 milijonov Jugoslovancev pripravljenih žrtvovati za svojo svobodo svojo srčno kri. Ko bo to videl svet, nam bo tudi priznal to, kar nam gre. Po sprejemu se je odpeljal polkovnik Pribičević v spremstvu predsednika Pogačnika v hotel »Union«, srbski bataljon pa je odkorakal med burnimi ovacijami občinstva v domobransko vojašnico. Polkovnik Pribičević se je že večer popoldne z avtomobilom pripeljal v Ljubljano.

Odstop vseh pokrajinskih vlad. Ker je sedaj prešla vsa oblast na skupno jugoslovansko vlado v Belgradu, bodo odstopile vse pokrajinske vlade, torej tudi Narodna vlada v Ljubljani. Skupna vlada v Belgradu bo doslej obstoječe pokrajinske vlade nanovo imenovala. Izvršile se bodo le nekatere spremembe v okviru teh vlad in odpadejo nekateri resorci, ki bodo odslej skupni. Tako bo odslej skupna prehrana, finance, promet in narodna obramba. V okviru Narodne vlade v Ljubljani bi tedaj odstopili in ne prišli več v poštev naslednji poveljniki: dr. Tavčar, dr. Kukovec, dr. Pestomir in dr. Lovro Pogačnik. Ker se s tem premake razmerje med strankami v Narodni vladi, bodo potrebne še nekatere druge spremembe.

Nemške laži. Nedeljska »Tagespost« poroča, da pričnejo na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem stavkati železničarji, opolnoči od 21. na 22. t. m., da s tem pokazuje svoje nesoglasje z vlado Karagorgjevičev v Jugoslaviji. Kakor je ljubljanski korespondenčni urad zvedel na merodajnem mestu, je ta vest, ki sinji prozornim namenom, popolnoma izmišljena. Tudi ostale trditve omenjene vesti o razpoloženju slovenskega naroda ne odgovarjajo resnici. Promet do Spielfelda nikakor ni ustavljen, marveč se vrši v popolnem redu.

Nemška izizivanja na Koroškem. Dr. Angerer se v »Freie Stimmen« peča z dopisom v »Slovenec« glede nameranih pogromov v Celovcu in s člankom v »Miru«. Kaj je s Celovcem? Pravi, da so pogromi laž in laž trditve, da je prebivalstvo povečini slovenske krvi. Celovec je nemški in hoče tak tudi ostati, ravno tako ostala dežela; tudi pretežni del Slovencev samih je Nemcem priljubljen. Nato pravi Angerer: »V vseh slojih prebivalstva vlada proti jugoslovanskim hujšakcem in posebno proti fanatiziranim duhovnikom, ki stole v središču ljudskega čuovanja, veličansko ogorčenje. Zato zahtevamo, da se osebe, ki so vzrok razburjenja in nemiru v naši deželi, odstranijo; zahtevamo, da se jugoslovanske čete umaknejo, ker nimajo v nemški koroški deželi ničesar iskati. Pozivamo pa tudi tiste kroge in posamezne osebe našega prebivalstva, ki se po krivem dolže jugoslovanskega mišljenja, da se proti taki zlorabi njihovega imena javno kar najhitreje zavarujejo! Čedna ločitev je potrebna.« — Temu bi dostavili samo to: Doslej se pri nas posameznim Nemcem še ni skrivil las in bi le želeli, da tudi v bodoče izostane vsaka odurna narodna gonja. Toda če bo obmejno nemstvo še dalje uganjalo svoje stare omejenosti, potem se bomo v varstvo svojih ljudi na svojo žalost morali odločiti za represalije. Zato ne izvajajte!

Koroška — republika. V »Freie Stimmen« se »star Korošec« poteguje za to, naj bi se obe narodnosti na Koroškem pobotali sami med seboj in ustanovili lastno re-

publiko — Koroško Švico. Ako se Koroška razdeli, bo prebivalstvo gospodarsko uničeno in politično brez moči: nemški del bo brezpomemben privezec Dunaja, slovenski pa Ljubljane, Zagreba in Belgrada. »Ali naj se ločimo in zapademo usodi Galicije, ali pa se zedinimo in postanemo srečna Švica?« Treba se bo ločiti, o dobri stvari Korošec, če nečete, da se cela Koroška združi z materjo Jugoslavijo!

Kako je v Beljaku. Prejli smo: Mudil sem se v Beljaku. Zivljenje tam se je zelo predrugačilo, veliko vojaštva in tudi ljudstva je veliko na ulicah. Na zidovih vse čita nove lepake, s katerimi se naznanja, da je dežela in mesto v nevarnosti. Lepaki so glase približno tako-le: »Sorotaki! Mesto in dežela sta v nevarnosti! Jugoslovanske bande napadajo vas za vasio, ropajo in požigajo domove. Ali se boste še nadalje pustili to dopasti? Goto to ne! Zatorej vstopite vsi takoj v narodno vojsko, da se zamoremo očistiti vsiljivcev! Kdor ne vstopi takoj in ostane doma, tega bo ves rod zaničeval itd.« Volkswehrausschuss. — Na kolodvoru v Beljaku že nekaj dni natančno preiščejo vso priljago vseh potovalcev na Kranjsko in Rožno dolino. Vzamejo vse, to se pravi živila in novo blago.

O zavratnem napadu na srbske vojske v Grabštajnu. V soboto, 14. dec. ob 1 uri popoldne so prišle srbske čete v Grabštajn. Bile so priljago sprejete celo od strani nemške kolonije, ki je povabila Srbe in jih gostila. Popoldni so Nemci skrivaj odstranili orožje in pozvali iz Celovca dve stotnji s šestimi strojinami. Ob 4½ uri zjutraj so napadli v šoli speče Srbe. Iznenadeni Srbi se niso mogli upirati. Večinoma so ujeti. 17 jih je brez orožja zbežalo. Od teh sta bila dva od Nemcev ustreljena in ko sta bila že ranjena, s puškinimi kopiti usmrčena. Več Srbov je ranjenih. Nemcev ni nobeden ranjen, ker ni bilo odpora. Nemci so v svoji besnosti celo streljali v cerkev, kamor so Srbi bežali. Duhovnik je med evangelijem moral bežati iz cerkve.

Razmere v Celju. »Jugoslavija« piše: Kakor hitro so razpadli nemški okoli, so se spremenila spodnještajerska nemškutarska gnezda v lična domača mesteca in trge. V krajih, kjer si slišal prej samo nemškutariti, danes po cel teden ne slišiš spregovoriti niti ene nemške besede. Ni čuda, kajti slavne sulferajnske šole so zaprte, uradniki, ki niso zmožni slovensčine, so bili odpušteni, in tako je razpadlo umetno podprto nemškutarsko tramovje; tako se je zgodilo v Brežicah, Slov. Bistrici, Sočanju i. dr., ne pa v Celju! V Celju vladajo še vedno stare razmere: na mestnem magistratu se šopirijo še vedno nemškutarski hujšaki, v vojašnicah še vedno nemškutarske tipkarice itd. itd., medtem ko si naši pridni možje in dekleta lažni iščejo službe! Seveda oni hujšaki so nenadomestljivi. — V Celju še vedno izhaja nemškutarski listič, ki, kjer le more, prebivalstvo hujša in ščeva; tako piše v zadnji številki k notici »Slov. Naroda«, naj se hrabrostne pristojbine mostu ne izplačujejo, sledeče: »Upamo, da se naši hrabri 87. pešpolk, ki si je priboril par sto hrabrostnih svetinj, ne strinja z izvajanjem »SL. Naroda«. O razmerah na Hrvaškem raznaša ta list naigorostasnejše stvari. Ali ni moči, da bi ustavila enkrat za vselej počenjanje takih faktorjev? Vse ima svoje meje. Naj se pomisli le na one nesramnosti, ki smo jih desetletja morali poslušati iz takih lističev. V Brežicah so se slovenski učni razredi takoj preselili v poslopje (nemške) mestne šole; v Celju pa še vedno nemškutarski učitelji in učiteljice ščevajo slovensko mladino. Ko je ob priliki proslave zednjaj 14. t. m. prišla slovenska učenka nemške trgovske šole v narodni noši k slavnostni prireditvi, jo je nena nemškutarska učiteljica (hči še sedaj nastavljenega gimnazijskega ravnatelja Profeta) smešila. Zakaj merodajni krogi tega ne preprečijo? — Ker se je našim nemškutarjem vedno in vedno podajalo roko in so se vedno prijemali le z rokavicami, ni nikdo odstranil svojih nemških napisov. Ni čuda, da ob takim počenjanju naših čutilcev, poprime naše pošteno ljudstvo sveta jeza: Tako si je dalo 14. t. m. duška v tem, da je razbilo vse nemške napise. Slovincem pa bi priporočali več zavednosti na zunan. Nemški naj takoj izginijo! Ven s polnimi slovenskimi imeni! V vseh lokalih se nemškutari in to tudi drugače zavedni Slovinci med sabo. Takim ljudem je pač treba javne napise: »Govori slovenski! Ven s nim! — Naše lično mesto celje omenjamo samo kot primer, ker take stvari se gotovo dogajajo tudi drugje. Hitro in z vso silo na delo — drugače bo prepozno.

Tihotapstvo živi v Avstriji. Obmejni nemškutarji na Štajerskem so v okolici Svecina in Sv. Kungote zadnjih 14 dni spravili kljub vladni prepovedi nad 10 vagonov živin v Nemško Avstrijo. Voda je nemškutarske tople je rojen Lah, adaj nagrizen sšidmarkovec župan Pascolo, ki je pri tej nečedni službi zaslužil nad 100.000 kron. Oblasli so žal, prepozno ukrenile potrebno, da se je tem ljudem stopilo na prste.

Zadragam, ki niso včlanjene pri nobeni zvezi. Narodna vlada SHS v Ljubljani, poverništvo za finance (Poljanska cesta 2), pozivlja v njihovem lastnem interesu vse zadruge (bosojilnice), ki niso včlanjene pri nobeni domači zvezi (centrali), da jim prej izkažejo poverništvo kolikor zanesljivo mogoče ter ločeno po naslednjih kategorijah, a) in b), vse njih premoženje, ki je bilo dne 31. grudnia t. l. naloženo, a) v avstrijskem vojnem posojilu vseh vrst in emisij, b) v drugih državnih papirjih, izdanih od bivše avstrijske države. Če se stanje dne 31. grudnia t. l. brez težke ne da ugotoviti, izkaži se to premoženje po drugem, navedenem dnevu kolikor mogoče bližnjem terminu, ta v izkazu izrečno označi.

Jugoslovanski pešpolk št. 17. V »Slovenec« piše Karel Premru: Ko so nam prvi dnevi listopada na tirolski fronti donosali vesele novice, se je že vse mostvo polka vesellilo, da bo po tako dolgem času vendar božične praznike praznovalo pri svojih v ljubljani domovini. Vendar se jim želje niso izpolnile. Ko se je polk koncem vinotoka nahajal v počitku v vasi Chiesna na tirolskih hribih, je pristojla 1. listopada povelje, da mora zopet odkorakati v postojanke. Mostvo je videlo, da druge čete, kakor n. pr. Mudžari, gredo domov, zato se je ustavilo in ni hotelo iti še enkrat v postojanke, še zadnje dneve vojne iskati smrti. Dne 2. listopada pride novo povelje, da hoče cel polk s častniki vred po ankrajsi poti iti v Ljubljano. Mostvo, ne vedoč, kaj se vse godi, je bilo razveseljeno, da res gredo domov. Ali veselje se jim je izpremenilo v žalost. Ko smo 3. listopada došli v okolico Tridenta, smo izvedeli, kje so italijanske čete, in tako je bila usoda polka zaključena 4. listopada.

Domače vesti.

Srečnejše in veselje božične praznike vsočimo vsem našim naročnikom in čitateljem. — Uredništvo in uprava »Edinosti«.

Umrla je v 27. letu starosti gospa Zorka vd. Vešnikova roj. Kravosova. Komaj pred dvema mesecema je umrla v Belgradu njen soprog, a sedaj mu je sledila tudi ona. Pogreb se bo vršil jutri, v četrtek, ob 10 dopoldne iz hiše žalosti Salita di Greta št. 11. Pokojnici najblazi spomin, rodbini pa naše najiskrenejše sožalje!

Tako smo 4. listopada korakali preko Tridenta v Rivo ob Gardskem jezeru, kjer se sedaj polk nahaja. Moštvo, ko je izvedelo, da se je dovolila prosta pot, je orožje in avstrijske znake odložilo ter jih nadomestilo s kokardami. Ljudstvo jih je pozdravljalo. Ko se je polk v Tridentu ustavil, mu je italijansko vojaštvo pot delalo, ker drugače ne bi zamogli korakati; bila je namreč grozna gneča, kakršne nisem še videl v nobeni ofenzivi. Vojaštvo je bilo vse mešano z italijanskim. Godba polka je na trgu della Stazione zaigrala »Hej Slovani«. »Lepa naša domovina« in druge slovanske himne ob velikem odobravanju. Polk je italijansko vojaštvo pozdravljalo, ker so nas imeli za Čehce. Potem smo odkorakali in smo v treh dneh prišli v Rivo. Med potjo je vedno godba igrala in ljudstvo nas je pozdravljalo. Prve dni v Rivi je bilo žalostno, potem smo se pa počasi privadili. Dne 12. listopada smo proslavljali našo svobodo ter bljubili našemu praporu (trobojnci) zvestobo. Ganiło nas je, ko nam je naš vojni župnik govoril. Potem smo razvili prapor, godba je zaigrala »Lepa naša domovina«, vse je bilo ginjeno. Vsakemu ostane to v spominu, ker daleč od domovine smo praznovali našo svobodo. Istega dne je prišel italijanski general z eno stotnjo italijanskega polka št. 28 in zastavo, ki se je popobrila z našim praporom ter dobila venec in trobojnico. Italijanski general nas je jako pohvalil. Po paradi nas je prišel pozdravit g. dr. Pivko, stotnik v italijanski armadi. To je bilo zelo navdušenje! Začetkom grudnia je umrl eden naših vojakov v Rivi. Daleč od domovine smo mu izkazali zadnjo čast in sočutje, da se ne more vrniti k svojim. Vojni župnik Skrlanc je govoril ob odprtem grobu govor, mi pevec smo mu pa zapeli »Nad zvezdami« in »Blagor mu«. Godba je igrala žalostinke. Civilno ljudstvo je jokalo, kakor tudi naši in italijanski vojaki, kajti vsak si je mislil: Ni mu dano, da bi šel k svojim v domovino, temveč mora ostati daleč v tujini. Moštvo hodi na delo, ki ni naporno. Za drugo se nima pritožiti. Hrana je dovolj in stanujejo po vojašnicah, tako da se jim ne godi slabo. Pri polku se nahaja vse moštvo, razen nemških častnikov, katero je bilo pri polku koncem vinotoka, in čaka, da pride povelje, da odidejo v domovino. Ko sem odhajal od tam dne 8. t. m., so vsi izražali pozdrave in veseli Božič svojim v domovini.

Jugoslovanskemu narodu! Slovanom!

Kakor svetel meteor je zablestel na zvezdnatem nebu naše kulture.

Do zadnje postaje našega križevga pota nam je svetil skozi najhujšo temo naše sužnosti. Prav do zadnje postaje, do našega poveljanja...

Ko je došel na zenit, ko je zažarela na vzhodu zora našega vstajenja, je ugasnil.

Toda zapustil je za seboj čudeže, sled, ki ne mine nikdar...

Še nikdo ni pred njim govoril svojemu narodu tako čudežno in krasno! Demonska je bila sila njegove besede.

Bil je glasnik resnice, apostol ljubezni — naš

Ivan Cankar

mož najblazi in najplemenitejši, kar jih je rodila slovenska mati, naš največji, mrtvi genij, mož nesmrten...

V bedi rojen, je stopal po trnjevi poti navzgor, — poslovil se je od nas kot — duševni kralj.

Ne bili bi vredni, da se nam je rodil, ako ne bi tudi na zmagi skrbeli za nesmrten njegov spomin.

Za Prešernom mu gre kot umetniku prvemu javen spomenik.

Velik je dolg, ki mu ga dolguje predvsem njegov ožji narod slovenski, — vsaj je tudi njega proslavil pred svetom... Dolg, ki mu ga dolguje slovenski Slovan, njemu — svetovnemu geniju. Ni ga izgovora, ki bi opravičeval odklonitev prispevka za ta spomenik! Časten dolg je to in — neodložljiv narodni davek!

Zato ne prosimo, ne go pozivljamo narod, da prispeva za Cankarjev spomenik, posebno pa vsak kulturni človek slovenski! Pozivljamo posebej tudi vse denarne zavode, ki žive od naroda.

Prispevki naj se pošiljajo na upravnništva listov, na »Jadransko banko« v Ljubljani na konto »Cankarjev spomenik«, ali pa na naslov odvetnika dr. Jos. C. Oblaka v Ljubljani, ki bo izkazoval vse prispevke (tudi nakazila na banko) v tedenskih izkazih.

Pripravljalni odbor

za postavitev Cankarjevega spomenika:

F. S. Finžgar.

Dr. Pavel Grošelj.

Dr. Jos. Oblak.

Albin Prepeluh.

Oton Zupančič.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes, v sredo, 25. t. m., ob treh popoldne: Četrtilič. TUJI KRUH. Četrtilič.

Drama v 2 dejanjih.

Ob pol 8 zvečer:

Trettilič. ZEMLJA. Trettilič.

Komedija v 3 dejanjih.

Jutri, v četrtek, 26. t. m., ob 3 pop.

Četrtilič. ZEMLJA. Četrtilič.

Komedija v 3 dejanjih.

Ob pol 8 zvečer:

»V LJUBLJANO JO DAJMO«.

Veseloigra v 3 dejanjih.

Predprodaja vstopnic med 9—12 in 3—6 pri gledališki blagajni.

Slovensko gledališče. Danes sta dve predstavi. Pop. ob 3 se ponovi četrtilič drama »Tuj kruh«, ki šteje k najlepšim predstavam letošnje sezone. Zvečer ob pol 8 pa se uprizori trettilič veseloigra komedija v treh dejanjih »Zemlja«. — Jutri, v četrtek, 26. t. m. ob 3 pop. »Zemlja«. Zvečer ob pol 8 prvič v sezoni veseloigra v treh dejanjih »V Ljubljano jo dajmo«.

Zmrznjena govedina. Prihodnja prodaja zmrznjene govedine za imovite in neimovite sloje se bo vršila v soboto, 28. in nedeljo, 29. t. m. Mesariji se pozivljajo, da se v četrtek, 26. t. m., zglase v skladišču v ul. Toro št. 10 v svrhu dobave mesa.

Silvestrov večer »Tržaškega Sokola«. Kakor že javljeno, se bo vršil »Silvestrov večer« našega Sokola v veliki dvorani Narodnega doma z raznovrstnim sporedom. Točila se bo tudi izborna kapljica in tudi za »prigrizek« je poskrbljeno. Opozorja se, da mora kozarec vsakdo sam seboj prinesiti, ker jih v teh časih v taki množini ni dobili. — Zabava se bo vršila, kakor vedno ob enakih prilikah, pri pogrnjenih mizah. — Leže po 20 kron se že dobivajo pri gledališčni blagajni.

Kulturna »Ljudska odra« bo odprta v četrtek ob 10—12 dopoldne.

Zveza Marlin dom uprizori 26. in 29. decembra v svojih prostorih ul. Risorta 3 (začetek točno ob 8) igrak »Goslarice naše ljube Gospe« (priređil L. Turšič). Režijo vodi gđc. Anica Cokova. K obilni udeležbi vabi odbor. — Sedeži se dolo v prodajalni tisk. društva v ul. G. Rossini 21, ob delavnikih.

Književnost in umetnost.

Glasbeni večer, katerega je priredila podružnica »Glasbene Matice« v Trstu, v soboto 7. decembra t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma« v Trstu, je bil za naše glasboljubne kroge naravnost izreden dogodek. Od vsega sveta ločeni, smo navezani v svojem življenju in potrebah zgolj sami nase. Treba nam je vsega, posebno pa duševnega razvedrila. Tudi tega si moramo dati sami, s svojo lastno močjo. Z iskrenim srcem in odkritosrečno radostjo pozdravljamo zato vsako kulturno gibanje med nami, posebno pa še na glasbenem polju, ki naj daje naši duši res pravega razvedrila in užitka.

V podružnici naše »Glasbene Matice« se je sestavil godalni kvartet, ki se je z vso resnostjo in neutrudljivo marljivostjo lotil gojitve te najresnejše in najplemenitejše umetnosti ter nam je sad svojega truda podal na tem glasbenem večeru. Ravnatelj »glasbene šole« g. P. Topič (l. gosli), dr. I. Karlin (il. gosli), Princič (viola) in Pertot (čelo), harmonično zlati v celoto, so nam podali vse točke sporeda v tako dovršeni obliki, kakor jih nismo vajeni v podobni sestavi v naših krajih. — R. Schumannov kvartet za lok op. 41 št. 1, dr. A. Dvořakove »Bagatele« op. 47, posebno pa še končni I. Haydnov kvartet za lok op. 74 št. 1 so našle v njih izvrstne tolmače, kar posebno velja o drugi točki »Largo« Haydnovega kvarteta, katerega je bila tako mojstrsko podana, da še dolgo dolgo ne bo izginila iz spomina vseh poslušalcev. S toliko toploto in redkim ntranim čustvovanjem se more pač malokdo ponasati, kakor »Haydn« in njegova tržaška izvajalci. — Vsa čast duši tega kvarteta g. ravnatelju I. Topiču, ki se je v kratkem času svojega delovanja v Trstu tako lepo upeljal v našem glasbenem življenju in se s tako vniemo posvetil svojemu poklicu učitelju glasbe na naših tleh.

Te kvartetoje točke sporeda so bile jedro večera. Poleg tega nam je zaigrala gđc. Zorica Peganova še dva ljubka klavirska komada češkega mojstra O. Nedbala: Pravilica o žalosti in nesreči. Priznati li moramo, da je oboje podala s pravim umevanjem in čustvovanjem ter iskreno želimo, da nadaljuje svoj študij vztrajno naprej do popolnosti. Gospodična Z. Peganova je ena izmed najbolj nadarjenih učenk naše Glasbene šole, ki se resno trudi, da vzgoji popolne domače umetnike. — Kot nekaj oddih pa so bile prelepe slovaške narodne pesmi, katere je gđc. Mezkec s svojim kristkino čistim, hrbko mehkim glasom zapela tako dovršeno, da bi jo polna dvorana poslušala venomer. V duhu smo videli pred seboj uborno slovaško vasico in vse njene prepoštene vlašane. Ob košati lipi sede vaski mladenke, prepevaje svoje mehke in včasih precej melanholične pesmi, katere spremlja iz zbora vaskih fantov tožni glas violine. Sopranski solo s spremljevanjem violine je bilo za nas nekaj novega, a uveljavilo se je s svojim učinkom tako, da tega ne moremo pozabiti.

Kakor vse drugo, je tudi te točke naštudiral g. ravnatelj Topič z njemu lastno vestnostjo in marljivostjo. Na hito polna dvorana je vse točke sporeda sprejela poseb-

nim zadovoljstvom. Hvaležni smo g. ravnatelju Topiču in naši Glasbeni Matici ter iskreno želimo, da bi se skoro zopet vršil kak glasbeni večer, nam v res pravo duševno razvedrilo, izvajalcem pa v ponos.

Po neželji pomoti se je to poročilo precej zakasnilo, upamo pa, da tudi sedaj še v polni meri zadosti svojem namenu. — Prip. uredništva.

Gospodarske stvari.

Naša zadržna organizacija.

Zadržna zveza v Trstu je po večletnem delovanju v zelo ozkem obsegu pričela z novimi organizacijskimi deli. Čakalo se je v zadnjem času na izvedbo zadržne konsolidacije iz našega narodnega središča. Toda dogodki časa so se prehitro podili drug za drugim, da bi se bilo moglo to izvesti pravočasno. Naše zadržne so bile odrezane od svojih matric in so tako sedaj po večini navezane same nase. Zadržna Zveza v Trstu se je zavzela svoje dolžnosti, da mora sedaj ona prevzeti funkcijo zadržne matrice ne le za svoje dosedanje članice, ampak tudi za vse druge zadržne na našem ozemlju, naj so bile te včlanjene dosedaj pri tej ali drugi Zvezi izven tega ozemlja, ali tudi pri nobeni. Povelje te zavesti se je formuliralo v geslo: Na delo! In po tem geslu se je vršil Zvezni občni zbor dne 22. t. m. Povabljeni so pa bile na občni zbor samo dosedanje članice Zveze, da se uredi stare zadeve: izročajoč delo organizacije vsega našega zadržništva na tem ozemlju novooizvoljenemu odboru. Ta je sestavljen iz samih strokovno veščih mož, ki pripadajo vsem, dosedaj na Slovenskem žali preštevilnim zadržnim organizacijam in smerem. Organizacija je torej čisto neustrankarska. Ker je Zveza ustanovljena na podlagi društvenega in ne zadržnega zakona, ne prevzame nobena zadrža s svojim pristopom k Zvezi prav nikakega jamstva in ne riskirajo članice prav ničesar. Z ozirom na to pričakuje odbor, da se bodo strnile vse naše zadržne na tem ozemlju v močno kolo okrog svoje nove Zveze. V to bodo povabile vse zadržne, katerih nastovi so znani, s posebnimi okrožnicami.

Naloga novoizvoljenega odbora pa ni le izvedba organizacije, skupljanje vseh naših zadržnih enot, ampak je v svrhi organizacije, v namenu Zveze, ki je: dati svojim članicam sveto, pouka in pomoči v vsakem oziru ter zastopati koristi našega zadržništva napram vsakomur. Novoizvoljeni odbor se dobro zaveda dolžnosti, ki jih s tem prevzema. Zaveda se, da je vsaka naša zadržna organizacija toliko naših gospodarskih enot, del našega narodnega premoženja in del našega organizma, ter da bodo te naše zadržne ene najvažnejših naših narodnih središč in trdnjav, če se bodo vodile dobro in v času, ko se izpreminjajo vse, se izpreminjajo tudi temelji, na katerem so zgrajene vse naše zadržne: naš zadržni zakon! Potrebne bodo velike reforme. Da bomo kos tej težki nalogi, se moramo temeljito pripravljati za to. Dandadan se izdajajo nove odredbe, ki segajo globoko v vse naše življenje, odredbe, katerih večina naših zadržnih upraviteljev ne razume. Tolmačiti jim jih hoče Zveza. Silno veliko in težkih nalog nam prinaša ta čas velikih preobratov. Zvezni odbor se vsega tega dobro zaveda. Z združenjem vseh delavnih zadržnih sil ob enem zadržnem ustroju si upa prevzeti to nalogo in jo vršiti, požrtvovalno in nesebično, v korist Zveznih članic-zadrž in s tem v največjo korist njihovih članov, naših ljudi, našega ljudstva in našega naroda sploh.

Gospodarsko dobro organizirani bomo gospodarsko močni. Gospodarsko močni bomo tudi narodnomoralno močni!

Pavlina Kolar

Karel Filipič

danes poročena.

Trst, 25. decembra 1912.

MALI OGLASI

Besednjak. Italijansko-hrvatski ter italijansko-germanski in narobe, kupi Stokova knjigarna ul. Molino piccolo 19. 3163

Deklica zbežala. Dne 22. decembra je zbežala zopet iz domače hiše ul. Obračinske Rossini 16 IV. deklica deklica, ki se imenuje Ivana Perdan. Nosi la rdečo kapo, belo, pisano lopico, rdeč predpasnik in črne čevlje. Kdor ve kaj, naj sporoči na gornji naslov. 3162

Omara za knjige z dvojnim vrati in ključem, skoraj nova, se prodaja. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3161 b

Guslar na zboru. Ilirski srbski guslar Bozica. Zajcev Prešernov kip, Gregorčičev relief in Groharjeva slika Primoža Trubarja, se prodaja. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3161 b

Urar sprejema popravila ur in silvalnih strojev po najnižjih cenah. Barriera vecchia št. 17, IV. n. Ponudbe pod »Dobro plača« na im. Petril V. 3160 odd. Edinosti.

Vreče kupuje Fran Babič, Molino grande 20. 3157

Vrednarska služba za reko, v sredini mesta, se odda. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3159

Prodani para novih mlak in čevljev. Botoccio 18, IV. n. 3159

Fotograf Anton Jerič posluje v ul. F. Rossini 21, v Trstu. Via della Poste št. 10. 3157

Urar sprejema popravila, čenjenje, delo točno, veljavno ul. Figer 5, IV. 3158

Kupujem pohištvo, popravila, čenjenje, delo točno, veljavno ul. Campo delvedere 1, Schmitz. 3157

Andrej Perič (kovač) Trst, ul. Medla, prodaja vsakozvrstnih kladnikov in drugih potrebščin, ter izraja vsako popravilanje na svoje stroške. 3157

Gospod sprejema popravila ur in silvalnih strojev po najnižjih cenah. Barriera vecchia št. 17, IV. n. Ponudbe pod »Dobro plača« na im. Petril V. 3160 odd. Edinosti.

Največje veselje slovenske žene je GOSPODINJSKI KOLEDAR.

ki stane bore

štiri krone

dobi se edino-le v Stokovi knjigarni v Trstu ulica Molino piccolo 19.

Poziv za novoletna voščila. Prosimo vse naše cenjene inšerente, čitatelje in sploh vse one osebe, ki želijo izvršiti v našem listu novoletno voščilo, za dan novega leta, naj se pravočasno javijo ustmeno ali pismeno podpisane, ker prekasne naročbe ne bomo sprejemali, ako ne bomo imeli prostora v listu. — Novoletno voščilo za 1. januar 1919. v obliki vizitke stane 15 K. — Inšerentni oddelek »Edinosti«.

Umetno - Fotografski atelje

Trst, ulica del Rivo št. 42 (prilije) Trst
Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razgled, posnetke, notranost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike. Posebnost: Povečanje vsake fotografije. Radi udobnosti gosp. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, event. tudi zunaj me-

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova, uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte). Slovenska postrežba in slov. jedilni listi.

Vsem našim gospod. nam
je neobhodno potreben in koristen nad vse
praktični

GOSPODINJSKI KOLEDAR

ki je pravkar izšel v založni knjigarni
J. ŠTOKA, Trst, ulica Molino piccolo 19.

Cena 4 K

Izhorno belo istrsko vino

se dobi v vsaki množini po dnevnih cenah pri

Rudolfu Malalanu na Opčinah št. 386.

V Ricmanjih se dne 26. t. m.,
dan sv. Štefana, priredi

javen ples.

Kdor hoče svoji soprogi, gospodnji ali nevesti pokloniti najlepše in najbolj praktično novoletno darilo, naj kupi

Gospodinjski koledar

ki je izšel včeraj v založni knjigarni
J. ŠTOKA, Trst, ulica Molino piccolo št. 19.
Stane samo K 4.

Potrti neizmerne žalosti javljajo podpisani v svojem in v imenu ostalih sorodnikov, da je njih ljubljena

Zorka vdova Vešnik roj. Kravos

v 27. letu starosti danes, ker ni mogla živeti brez svojega nad vse ljubljenega soproga Nandeta, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb se bo vršil v četrtek, 26. t. m., ob 10 zjutraj iz hiše žalosti Salita di Greta 11.

TRST FRAM, 24. decembra 1918.

Fran in Katarina, starši.

Elvira por. Luznar, Ciril, Mirko, Stanko, Olga, Ljubo, Milka
in Nada, bratje in sestre
ter družine Vešnik in Koren.

Brez posebnega obvestila.

Novo pogrebno podjetje Corso 47

Zlata in urarna

N. ZITRIN, Corso 47.

Sprejema popravila ur vsakega sistema. Cene zmerné. Kupujem in menjam zlato in srebro po najvišjih cenah.

Zlata in urarna G. PINO

v Trstu se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlata G. Zercovitz & Figlio)

Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

Varieté GAMBRINUS Kabaret

vsak večer
velika varetna predstava
Vstopnina K 1.

Zlato, srebro in dragulje

kupuje po najvišjih cenah dobroznana urarna in zlata A. POYH v Trstu Trig Staro mitaice (Bariera vecchia 3)

Zobozdravnik dr. J. Čermák

v Trstu, ul. delle Poste vecchie 12 (vokal ul. Poste)
Izdiranje zobov brez bolečin.
Plombiranje. Umetni zobje.

Dr. Mraček

zobozdravnik, Trst, Corso 24.
I. n. Od 9 12 dop. in od 3 6 pop. Brezplačno izdiranje zob, plumbiranje in umetni zobje.

JADRANSKA BANKA

— TRST —

Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9.

Podružnice: Dunaj, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.
Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spada dajoče posle.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

in v lirah in kronah

po najkulantnejših pogojih.

— Uradne ure blagajne od 9 do 14. —

ZAHVALA.

Ljut je udarec, ki nas je zadel s smrtjo naše angeljsko dobre, nepozabne in nenadomestne nam

LOJZKE.

Bol naša je neopisna in neutolažna. In vendar so nam ublažili to bol naši prijatelji in znanci s tolikimi ganljivimi dokazi iskrenega, najresničnejega sožalja, ki je prišlo do pretresljivega izraza povodom zadnje poti predrage pokojnice. Ne nahajamo besed, ki bi zadostno izrazile čut naše hvaležnosti na toliki bratski ljubavi. Iz dna duše kličemo: Bog plati, Bog povrni vsem, ki so v tako ogromnem številu izkazali pokojnici zadnjo ljubav in se nas, bratski tolažec nas, spominjali v najtežji uri. Še posebej pa smatramo kot svojo dolžnost, da izrečemo globoko čuteno zahvalo: prečastiti duhovščini z gospodom katehetom Skabarjem na čelu; gg. zdravnikoma primariju dr. vit. Sturliju in dr. Gallu, ki sta z vso vneto posvetila svojo zdravniško vedo, da bi rešila pokojnici življenje; zastopnikom raznih društev in korporacij, cenjenemu narodnemu ženstvu, ki je na veličasten način počastilo spomin pokojnice, darovateljem številnih in prekrasnih vencev in drugega cvetja. In sedaj še slavnemu pevskemu zboru podružnice Glasbene Matice, ki je s pretresljivimi žalostin-kami na domu, v cerkvi in na grobu najvredneje dal izraza čustvom, ki so polnila duše vsem udeležnikom. Hvala tudi Novemu pogrebno podjetju našega rojaka g. Stibila, ki je vso pogrebno slavnost priredilo na najdostojnejši način in si pridobilo naše popolno priznanje.

Še enkrat: Hvala, najprisrčnejša hvala iz globine duš vsem, ki so nam bili ob strani v toli težkih urah.

Zdravko Katnik
in družini Katnik-Bratuš.